

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy óra 1 kor Egy óra 1 kor. 50 fill
 Negyedévre 3 - Negyedévre 4 - 50 .

Felolós szerkesztő
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
 Kiadók és lap tulajdonosok
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 49. szám.

A városok fejlesztése

Debrecen, augusztus 21.

A városok fejlesztéséről szóló 1912. 48. törvénycikket a hivatalos lap egyik legutóbbi száma közölte. Az új törvény egyrészt helyes felismerésén és honorálásán gyökereznek azok a nagy feladatok, amiket a városok kulturális és közigazgatási téren eddig is végeztek és másrészt számol a folyton haladó és fejlődő korrallal megnövekedett igényekkel, melyeket a városokkal szemben támasztani lehet, de, amelyeknek megvalósítását eddig a városok kizárólag saját erejükre támaszkodva, kevés kivétellel, alig voltak képesek kielégíteni. Az új törvény több milliónyi állami segítséget juttat e célból a városoknak, ezzel kapcsolatban gondoskodik arról, hogy a városok tisztviselői az állami tisztviselőkkel egyenlő ellátásban részesüljenek és végül adminisztrációs intézkedéseket tartalmaz a városok vagyonezelésének egyszerűsítéséről. A törvényjavaslattal részletesen foglalkoztunk annak idején, amikor Lukács László miniszterelnök a képviselőház elé terjesztette. Időközben azonban egy a közigazgatási bizottság ülésén, mint a képviselőházi tárgyaláson több lényeges módosítás történt az eredeti javaslaton. Szükségesnek látjuk azt mai, szentesített formájában ismertetni.

A törvény az összes törvényhatósági és rendezett tanácsú városok tisztviselőit a VI

XI. fizetési osztályba sorozza, teljesen azonos fizetéssel az ugyanazon fizetési osztályokba tartozó állami tisztviselőkkel. Az állami segély lehetővé teszi, hogy azok a városok, amelyek anyagi helyzetüknél fogva nem tudtak tisztviselőiknek megfelelő fizetést adni, ezental a végzett nagyfontosságú munkássághoz mért dotációt adhassanak. A városi tisztviselők fizetési osztályokba való sorozása azonban nem jelenti azt, hogy egyes gazdag városok magasabb fizetést ne adjanak a törvényben előírt fizetésnél, hanem csak azt, hogy az állami segély révén kötelesek a törvényben biztosított minimumot juttatni az alkalmazottaknak.

Szociális szempontból nagyjelentőségű az új törvény ama rendelkezése, mely a rendezett tanácsú városokat nyugdíjintézetek létesítésére kötelezi, ezzel is biztosítani akarván a városi tisztviselők egyenlő elbánását az államiakéval. Ha ehhez még hozzávesszük, hogy a törvény 1913. január elsejétől a városi tisztviselőkre is kiterjeszteni rendeli az állami tisztviselőknél járó családi pótlékot, teljes egészében előtűnik az a nagy és jótékony munka, melyet a törvényhozás az eddig rendezetlen állapotok rendezésében kifejtett. Ezzel szemben elenyésző jelentéktelenség az a kötelezettség, hogy a törvényhatósági városoknál eddig bizalmi állásoknak tekintett, például tanácsnoki állásoknál az 1883. I. törvénycikk rendelkezései irányadóak, vagyis jogvégzettséget kíván ezen állások viselőitől. A gyakorlatban en-

nek az intézkedésnek a végrehajtása semmi nehézséggel nem jár, mert hiszen ma már alig van hasonló állásra pályázó, aki a kellő kvalifikációval ne rendelkezne.

Az új törvény másik nagyfontosságú rendelkezése a városok vagyonezelésének egyszerűsítéséről szól. A városokról szóló 1886. 22. törvénycikk ugyanis a sokféle formalitás kötelező betartásával teljesen megbénította a városok gazdasági életét. Hogy egyebet ne emlitsünk, városi ingatlan és kizajátítási ügyeket eddig három egymásután következő közgyűlés tárgysorozatára kellett kitűzni és ezenfelül még belügyminiszteri jóváhagyásra is szükség volt. Ezentul egy közgyűlés határozhat ezekben az ügyekben és a belügyminiszterhez csak abban az esetben kell felterjeszteni, ha a szóban forgó ügylet ötvenezer koronánál nagyobb összeget tesz ki.

Ugyszintén nagyjelentőségű az az újítás is, mely felhatalmazza a városokat, hogy különböző városi, gazdasági árak szabályozási céljából alapított versenyüzemek díjait közadómódjára, közigazgatási uton hajthassa be. Ennek az intézkedésnek az előnye abban rejlik, hogy a város megszabadul sok hozszadalmas pörösködéstől, melyek utvesztőiben a várossal szemben álló magánfél mindig kényelmesebben mozgott és legtöbb esetben csak igen elkésve érvényesülhettek a város jogai.

Lényegében ezek az új intézkedések, melyek hivatva vannak egyrészt magának a

A műtét

Szenvedélyes szerető volt s szerelmünket még édesebbé tette a fértől való félelem. Ez az elszánt nagy mihaszna nem habozott volna megölni nejét kedvesével együtt, ha tetten érte volna őket. Nem volt féltékeny, de azt tartotta, hogy kötelessége parancsolja vérrel lemosni a sértést, mely a becsületét érte.

Ezért nagyon óvatosak voltunk. — Bretonné lopva surrantatott át hozzám, valahányszor egy-egy távoli látogatás egész estig visszatartotta férjét. A szomszédoktól, a barátoktól, a gyanúsításoktól való félelem remegve vetette őt kariaimba.

Szünidő végével visszatértem Párisba. A Bretonné emléke oda is elkísért és hasztalan kerestem feledést a munkában, nem bírtam tőle szabadulni. Levelei visszaidézték emlékezetembe szerelmünk napjait s újabb örömeinkre kárhözatos, mámorokra ingereltek. Elannyira, hogy minden vasárnap visszakezdtém teregetni falusi lakomba. Breton nem ütődött meg rajta és szívesen fogadott. Csak mentegődzött, hogy nem maradhat mellettem, a vadászat nagyon lefogalialia. Így hát veszély nélkül láthattam barátónmet. És visszaélhettem könnyen a szegény ördög bizalmával.

Egy novemberi szombaton, amint megérkeztem, az orvos cselédje csöngetett be hozzám. Bretonné nagyon beteg volt és en-

gemet hívtak hozzá. — Kissé nyugtalanul azonnal oda siettem. Breton szokása szerint nyájasan fogadott és legott tájékoztatott:

— A nőm nagyon heves gyuladásban szenved mondta, rögtön műtétet kell rajta végrehajtani. Gondoltam, hogy ön nem tagadja meg tőlünk ezt a szolgálatot.

Amint elenvettem, hogy nem hoztam magammal a kellő műszereket:

— Van nekem mindennem ami kell — biztosított — és segédkezet is nvuitok önnek.

Megvizsgáltam a beteget. A műtét okvetlen szükséges volt. Nem lehetett másnapra halasztani. Nos, kissé megrendülve, feltettem magamban, hogy haladéktalanul végrehajtom.

A cseléd segítségével e célra előkészített asztalra fektettük a beteget. Amint elaltattam, minden izgatottságom megszűnt. Feledtem, hogy kedvese vagvok — és csak sebészi szerepem volt eszemben.

Gyorsan megtettem az előkészületeket, megmostam a kezemet. Elővettem a műtőkést, mely belevágott a husba. A sebből folyó vért az orvos szivaccsal törölgette. — Breton megériutett a karomat.

— Ön a feleségem szeretője — mondta nekem.

Munkám annyira igénybe vett, hogy nem érttettem őt azonnal meg.

— Eresszen el, — mondtam neki. — akadályoz!

Anélkül, hogy a karomat eleresztette volna, egész nyugodtan ismételte:

— Ön a feleségem szeretője. Hasztalan tagadná, Tudom!

És egy papirlapot tartván szemem elé, hozzátette:

— Ime, egy levél, melyet az imént találtam és amely semmi kétséget sem hagy fenn. Találkát adott önnek holnapra.

Hátra tántorodtam. Nem tudtam, mit forral magában. E pillanatban eszembe jutott mindaz, amit neje arról a jogról mondott, amelyet férje arrogál magának a házasságtörés brutális megtorlását illetőleg és szemimmal a műtőkést kerestem. Breton azonban kitalálta gondolataimat és eltűntett a műszert. Keze a háta mögött valami tárgyat tartott, melyet nem láttam — revolvert talán? És hirtelen valami nedves, puha tárgy csapódott az arcomba. Valami alma szag fullasztott el, melyet nagyon jól ismertem: kloroform és egyideiüleg egy erős kéz kapott torkom és vágott földhöz.

Sohasem láttam műtétet, kik azt hiszik, hogy elég a szivacsot az orr alatt végighuzni s az illető két másodperc alatt minden sikoltozás nélkül elalszik tőle. Biztosíthatom önöket róla, hogy én kézzel-lábbal védekeztem ellenfelem nagy ereie nélkül nem jött volna álom rám. De a mellemre térdelt s egyik kezével szoritotta a torkomat, míg a másikkal sétáltatta arcomon átkozott szivacsát.

városoknak, másrészt alkalmazottainak helyzetét kedvezőbbé tenni az eddigi állapottal szemben. Vannak ezenkívül természetesen sokféle más nagyságú kívánságai a városoknak, amelyeket ez a novella még nem szabályozott. A törvényhozás azonban még maga sem tekinti befejezettnek ez irányú tevékenységét, ami legjobban kitűnik a törvény 30. szakaszából, melyben a képviselőház kötelezi a kormányt, hogy két éves belüli törvényjavaslatot terjesszen be a városok közigazgatásának és háztartásának rendezéséről, valamint a rendőri intézmény szabályozásáról.

A választójogi kérdés a történelem alapján

— Tanulmány —

Írta: Fülöp Béla.

IV.

(Befejező közlemény.)

Ha a választójogi reformnak, mely általános, mert a politikai nemzet köréből senkit ki nem zár, ha ez államegység határain belül él s polgárijoggal bír, össze kell kötnie a multat a jelennek, hogy ez egységből egészséges életű jövődőt remélhetünk: kérdés akkor, hogy kit illet meg a történeti jogrend ez egységében a szavazati jog.

Miután politikai jogokat a politikai nemzet gyakorol, tehát nyelv és foglalkozás különbség nélkül mindenkit választójog illet meg, ki a mai politikai nemzetnek tagja. Ez a főtétel, melyre történetünket vizsgálva jutottunk.

E politikai nemzetet pedig alkotják elsősorban azok, kik már eddig is választójoggal bírtak. Lesznek tehát vagyoni census alapján szavazó polgárok. Ez a leghistoriaibb jog, melyet felölünk meg a) betűvel a könyvnyelvi áttekintés végett. A vagyon minden időben a legszilárdabb alapja s forrása volt minden jognak s az állami renddel való összeforrottságnak, Nemcsak a hatalomnak volt mindenkor megteremtője, hanem kifejezője is az emberi rátermettségnek. Valami ősemberi jogforrás a vagyon. Magyarországon is a vagyonhoz volt kötve, mint láttuk mindenkor a jogok bírása. Mert a jobbágnak nem volt vagyona — itt főként földbirtokot

Borzasztóan hánykolódtam, orditoztam, de erőm lassan elhagyott, gondolataim összekuszálódtak. — Még láttam, hogy a vér csepeg le a műtőasztalról. Arra elvesztettem az eszméletemet.

Mikor magamhoz tértem, az orvos szalonjában egy nyugágyon feküdtem. Kábultan néztem szét és nem értettem semmit. Rézsegnek gondoltam magamat. A fali óra az előszobában tizenkettőt ütött. Erre visszatért az emlékezetem, megértettem mindent. A megcsalt férfi nem ölte meg nejét első haragiában. Bosszúja sokkal raffináltabb, sokkal kegyetlenebb volt. A szerető által ölette meg kedvesét. És a boldogtalan asszony két órán át maradt nyitott altesttel és folyt a vére, miközben talán magához tért, míg két lépésre tőle engemet a kloroform tett öntehetetlené.

Breton megjelent a szalon aitiában.

— Folytathatja a műtétet. — mondotta nekem.

Első pillanatban megakartam őt fojtani, de azután gvávaság szállt meg. Megkimélt. Épen kerülök ki a kalandból. Ragaszkodtam az élethez. Ugy hát, mire való a dráma, amelyből bemocskolva kerülök ki? Nem jobb azt a hitet kelteni, hogy szegény asszony természetes halállal halt meg?

Minden szó nélkül mentem a szobába, ahol a holttest feküdt. És a halottan fejeztem be a műtétet.

A. B.

kell értenünk — s joga sem volt; a fejedelmeknek volt sok birtoka, s többféle iövedelme mellett s volt hatalma, serege, joga ebből kifolyólag. S tudjuk az Árpádik ugvanesak erős központi hatalommal rendelkeztek kivált az erős kezű királyok idejében. A főpapság s kétféle nemesség s a városok hatalma s tekintélye szintén ezen alapult, ugyannvira, hogy gvöngébb központi kormány mellett valósággal kiskirályok voltak. Tehát a vagyon ősi típusa a jogforrásnak, s így ma is sullyal kell bírnia, különben is ez a természete, mely ellen hiába minden okoskodás.

Ha nem volna a birtok — a föld elsősorban s minden mástermészetű vagyon — őserelő forrása a jognak, nem beszélhetnénk az asszonyinem választójogáról, de így őt politikai jog gyakorlására is képesnek kell mondanunk, ha saját vagyonnal rendelkezik, mely után bizonyos adót fizet. Ha adon vagy özvegy, neki az országból része van, ő is a korona tagja — a magyar asszony különben is kiváltságos helyet foglalt el mindig a vagyoniogban — tehát az ország dolga az övé is. Érthetetlen volna, hogy a gyermekeit nevelő, házát, vagyonát okosan s gondosan kezelő özvegy például mért legyen kevesebb jogu, mint az a 28—26 éves fiatal ember, ki mind e rátermettségnek még semmi bizonyítékát nem adhatta.

A census megállapításával foglalkozni nem tartozik ide; mindenestre egy minimális összegű egvenes adót kell alapul vennünk (mondjuk 20 koronát, mely körülbelül 1600 K keresetnek felelhet meg).

Ha más adó nem léteznék, itt meg is állhattunk volna, ahogy megállt az eddigi választójogi rendszer. De van véradó is, mely szintén a politikai nemzet kötelességéhez tartozott. Tehát nemzeti történetünket a multtal egységben tovább folytatva, ez adót nagyon is figyelembe kell vennünk.

Ki életével védi ez országot — nem zsoldért, fizetésért, hanem ugyszólván áldozattal béke idején is — s e kötelességet rá az ország egyeteme ruhazza, annak ez ország ügyeiben szava kell legyen, mert különben nem emberhez méltó módon kényserítik esetleg életét is feláldozni oly ügyért, melyhez neki semmi köze, s melynél őt meg se kérdezték. Már pedig ez az állapot nagyon hasonlít a rabszolgasághoz. A vérrel adózó is korona tagja.

Tehát katona szolgálatot teljesített minden 25 éves férfiember választójoggal kell, hogy bírjon éppugy, mint az a huszonöt évet elhaladó, a vagyoni censust megüti férfi vagy esetleg asszony. Sőt, ha csak hadmentességi adót fizet is, legalább egy minimális összeget, gyakorolhassa jogát ez alapon. Jelöljük e jogi személyeket b)-vel.

Ez új jogkiterjesztésnél fenyeget azonban a veszély is, melyről e többi cikkünkben szözlünk. Ez újítás radikális keresztülvitele a melévő állami rendet is nagy meg-rázkódtatásnak tehetné ki esetleg.

Sokféle az az elem, mely katonaszolgálatra alkalmas, mert éptestű, de kérdés, hogy erkölcsi, társadalmi érzelme s feleltsége azon nyívn áll-e, melyet megkíván az ország dolgaiba való beleszólás. Neki éreznie kell, öntudatává kell hogy legyen bizonyos fokig, miszerint az állam nem olyan zavaros nagy tö, melyben pillanatnyi, sokszor bűnös vágyainak valamit kihalászhat, hanem az állam javába kell a maga javát beillesztenie; vagyis bizonyos fokú önmegtartózkodásra, polgári jellemre, a közérdek megérzésére s megértésére van szüksége. Össze kell tehát e katonaviselt vagyonatlan embernek — mert ezekről van szó — némileg fornia az állam életével s élien benne a törekvés e rend nélkül szervezhetőbb tagjává lehetni, vagyon gvüiteni, becsületet szerezni.

Mindehhez pedig három dolog szükséges: legyen e katonaviselt férfiak rendszeres foglalkozása, állandó otthona s hogy családot alapított legyen. Ezek oly kötelezők, melyek az embert polgárrá teszik. Bármelyik hiányzik is a háromból, nincs elég garancia arra, hogy választójogát hasznosan fogja a köz s így a maga érdekében is gyakorolni tudni.

Kik tartoznak e kategóriába? nem foglalkozunk vele. Minden esetre nagyon sokan,

elsősorban a kézi munkából élők közül. Mivel a polgári jogok gvakorlása államfenntartó természetű, ennél fogva elveszti e jogát azon a) osztályba tartozó egvén, legalább egy időre, ki köteles adójának megfizetésében hanyagságot tanusított.

S tartozzék az a) vagy b) kategóriába valaki, el kell hogy vesszítse jogát a politikai nemzet tagjának lenni: ha büntetett előéletű vagy iszákos; egvik mert e nagy iogra legalább egy időre méltatlannak mutatkozott, a másik, mert képtelen polgárhoz méltóan azt gyakorolni.

Minden állami alkalmazott, valamint minden megyei — alsóbb szolgálatban lévőket értve — ugyszintén községi, egvházi s magánintézményeknél szolgálók, kik állandósággal összekötött közállásban élnek bizonyos idő óta, tekintet nélkül arra, hogy beilleszthetők-e teljesen az a) és b) kategóriába, szavazati joggal bírhatnak, mert a közt szolgálják. Minden olyan közege az állami, megyei s községi életnek, mely fegyverrel kezében szolgálja a közérdeket, nem részesülhet szavazati jogban; nem, mert e jog, mint az állam polgárát őt meg ne illetté, hanem semlegességre utaló állásánál fogva.

Itt van tehát az egész politikai nemzet ma is mint volt századok előtt s óta: a jog s kötelesség harmóniában van. Így gondolnók mi a politikai jogoknak kiterjesztését, a történeti egység szellemében tartalmat adva „igazság” szerint a politikai nemzet fogalmának Visszatetsző tán némelveknék, hogy sem az írni olvasni tudást, sem a magyar nyelv bírását nem vettem irányadó szempontnak.

Csak azt jegyzem ez esetleges ellenvetésre, hogy szemem előtt a politikai nemzet volt, amint azt a historiában látjuk az ő politikai jogaival s kötelességeivel. Egvéb szempont kívül esett körömn.

Hogy a szavazás miként történiék, titkosan-e, vagy nem, másodrendű kérdés, ugyszintén az is, hogy községenként-e vagy az eddigi módon. Ezt tehát szintén mellőzhetők tartjuk az egvséges, általános történeti szempontok megjelölésénél.

De a vizsgálódás folyamán kialakult egvséges tervezetből sem elvenni sem ahhoz hozzátoldani nem lehet egy kockakövet sem, ha csak a magyar történelmi feilődéssel nem akarunk könnyelműen vagy szándékosan ellenkezésbe lönni. Hic est veritas et hic iustitia.

— **A miniszterelnök kihallgatása.** Bécsből táviratozzák: Lukács László miniszterelnök, aki családjával együtt a Magyar Házban zállott meg, délelőtt 11 órakor fogadta a felség személye körüli miniszterium jelenlegi vezetőjének, Révy Ferenc miniszter tanácsosnak jelentését. Délután a miniszterelnök meglátogatta gróf Berchtold közös külügyminisztert, akivel a delegációk ügyéről fog tanácskozni. A delegációkat szeptember hónap 27-ére hívják össze, de előzőleg több közös miniszteri tanácskozás lesz, amelyen fontos költségvetési ügyeket, többek között a még mindig függő ágyukérdést intézik el. Este utazott a miniszterelnök Ischbe és holnap külön audiencián számol be a királynak a belső politikai helyzetéről másrészt pedig a delegációk ügyeinek előkészítéséről.

— **A külügyminiszter a balkáni eseményekről.** Pétervárról táviratozzák: A Birsevia Wjedomosti távirati kérdésére gróf Brechtold külügyminiszter a következőképen válaszolt diplomáciai akciójáról:

— Ausztria-Magyarország külpolitikája most és mindig azt az elvet követte, hogy a Balkánon fenn kell tartani a státuskvót és biztosítani kell a Balkán államok békés feilődését. Menten minden pesszimizmustól az osztrák-magyar monarchia kedvező jelnek tekinti a mostani török kormány decentralizáló és individualizáló politikai irányvát. Törökországnak és a Balkán államoknak egyaránt érdekükben áll, hogy a nagyhatalmak ezt az új politikai irányt támogassák.

Az oláhok a magyarok ellen

Bosszuért kiáltanak az új püspökség miatt

A hazai és a romániai román sajtó nagy kitartással veri félre a harangot a felállítandó hajdudorogi görögkatolikus püspökség miatt. Erőszakra erőszak, adják ki és terjesztik tovább a harci jelszót!

— Meg kell indítani — írják — a kérelhetetlen harcot a pápa és a román katolikus egyház ellen minden téren. Ha mivelünk Róma mostoha gyermeke gyanánt bánik el, ám lássa hát, hogy mire képes ez a mostoha gyermek! Ha megfélemedezett a mi érdekeinkről, önként szűnik meg a kapcsolat is, mely eddig Rómához kötött. Talán azt hiszi X. Pius pápa, hogy a román nép az elmúlt 200 év alatt teljesen elfeledkezett 2000 éves múltjáról? Azt hiszi, hogy ez a nép annyira elbutult már, hogy meg tudna feledkezni a románok első Pontifex Maximusáról, a nagy Traján császárról, Dácia elfoglalójáról és elrománosítójáról?

És ha öszentsége nincs semmi tekintettel a mi évszázadokon át örökségképpen megöröközt ősi nemzeti lelkületünkre, még van annyira római önértzet bennünk, hogy otthagyjuk azt a leiki vezetőt, aki elárult bennünket! . . .

Különös, hogy a balázsfalvai görögkatolikus érseki udvar és sajtója megfélemedezve méltóságáról, maga is beáll az eszeveszett jajveszélők közé, sőt nagyon is átlátszó ravasz magatartással, olajjal táplálja és fejleszti a tüzet.

És mindez azért a 83 községért, melyet a szamosújvári és fogarasi püspökségből szakítanak ki s amelyek közül csunán három jelez románnak a balázsfalvi görögkatolikus román érsek hivatalos lapja, az Unirea is, a pápai enciklika közlésével kapcsolatban. Elég lelkiismeretlen az egész román sajtó, kivétel nélkül, hogy a Balázsfalván gunvoson „M. kir. Püspökség”-nek keresztelt új püspökség ellen azzal izgasson, hogy a román anyanyelvű egyházakat szakít el a nemzeti román egyház kebeléből, megmagyarosítás céljából.

Az új püspökség miatt a magyarság ellen is újult erővel szitják a gyűlöletet. Meg akarják mutatni, hogy a 2000 év előtti római erényből még van annyi a mai románságban, hogy a magáról megfélemedezett olasz pápa és az *ázsiai vad korcsajzat* örömét meg tudja keseríteni. — Egyik ilyen aknamunkával már is találkozunk a napokban Csikmegyében, ahol a román papok már is megkezdették a hívek lelkének megméltatását.

A harcot azonban nemcsak itthon kívánják felvenni a római egyházzal és a magyarsággal szemben, hanem Romániában is, melyet támogat — legalább látszólag — a bucaresti román katolikus érsek, Netzhamer is, aki meggondolatlan s a római szentszék tekintélyét mélyen sértő nyilatkozatával sipor adott az észnélküli szenciát hálászó román sajtó szájába, amikor a pápai enciklikák értékét a török radékával jelezte egyenértékűnek.

Az álnok román sajtó most már egyértelműleg követeli, hogy megtorlásokkal hadakoztassanak indíttassék meg a kulturharc a római katolikus egyház papsága és intézményei ellen — az egész Romániában. Bosszút, kérelhetetlen bosszút kell állani Rómán és a magyarokon — követelik itthon és a mi románjainktól irányított romániai sajtóban.

Meg kell semmisíteni a moldvai csángómagyarokat!

Körülbelül 80.000 magyar él Romániának moldvai részében, a régi Etelekben évszázadok, talán Árpád bejövetele óta. Mióta tudunk róluk, mindig római katolikusok voltak, sőt már volt külön magyar püspökségük is. Másfélszáz év óta magyar papjaikat elvesztették s ma papjaikkal nem tudnak érte-

kezni, csakis oláhhul. Még csak egyetlen egy falujukban van magyarul is tudó papjuk, de a jászvárosi román kat. püspök még ennek is megtiltotta hat év előtt, hogy híveit magyarul merje gyónatni . . .

Templomaikban a misén kívül minden román nyelven folyik, iskoláikban a gyermek addig marad a népiskola I. osztályában, amíg jól meg nem tanul románul. Ezekben a román kat. hittant és imádságokat csak úgy taníthatja a pap, ha kizárólag románul tanítja s még hisegítőnek sem használja a gyermekek anyanyelvét. A magyar falvakban a papnak, a tanítónak, az óvónőnek, a jegyzőnek és csendőrnek nem szabad magyarul tudniok . . .

És ezeken a szegény véreinken akarnak most további bosszút állani a románok, irányítva Magyarországról, Balázsfalváról, Nagyszebenből és Aradról csak azért, mert 83 magyar községben ezután a hívek nem lesznek kénytelenek oláhhul imádkozni Istenüköz, hanem anyanyelvükön, miként megtették és megtette ezt mindenki Magyarországon.

Vér a sineken

Ismeretlen munkás tragédiája

Ma hajnalban a 110. és 111. számú örházak között, ahol a pálya a fűtőházat elhagyja és Hajduszoboszló felé ágazik, borzalmasan összeroncsolt tagokkal lettek egy ismeretlen munkáskülső embert, akit egyik áthaladó vonat gázolt halálra. Semmiféle jel, vagy irás nincsen, amiből a hatóság személyazonosságát meg tudta volna állapítani és nincsen senki, aki a borzalmas halált halt embert ismerte volna. Ugy látszik, egyedülállott, vagy idegen határból vetődött ide, ahol nem az életet, hanem a halált kereste. Több jel ugyanis arra mutat, hogy a szerencsétlen öngyilkossági szándékából lépett a pályára, ahol keresve-keresve a halált.

A borzalmas dráma lefolyását Nagy Mihály 14 éves kisfiú vette észre hajnali 4 óra tájban, mikor a 110. számú örházból jött kifelé. Azonnal értesítette hozzátartozóit, akik aztán igyekeztek híriül adni az esetet a hatóságnak, honnan megindult a szokásos nyomozási eljárás. Minthogy az eset a csendőrség hatáskörébe tartozik, *Furkó Mihály* rendőrmester telefonon hívta fel az ügyeletes rendőrtisztviselőt és kérte utasítást, mitevé legyen. Innen pedig a csendőrsöt értesítették.

A rendőri, illetőleg csendőri nyomozás megállapította, hogy az elgázolás az 1779. számú tehervonat elindulásakor, a hajnali órákban történt. És pedig alighanem öngyilkossági szándékából. Erre vall, hogy az illető fekvő helyzetben találtatott, a törzse a sínárok között maradt, míg fejét alighanem az egyik sínré helyezte, mert azt a kerekek a nyakán többször elmetszték s a nyomozó hatóság a töltés mellett találta. A vonat ezenkívül a jobb lábát a combtövére levágta, jobb karját szétmancsogolta, balkarját pedig csuklóban szétzúzta. *Balkányi Emil* dr. tisztiorvos véleménye szerint az illető 40 év körüli ember lehetett. Sötétkéz volt, nívári gépész nadrágot, fűzős cipőt és sötétkéz porosz sapkát viselt, amelyet a cséplésnél segédkező fűtő munkások hordanak.

Öngyilkossági szándékát bizonyítja még a fennebb említett körülményeken kívül, hogy az elgázolás helyéhez semmiféle átiáró nem vezet, a töltés pedig 10 méter széles, az illető csakis készakarva léphetett oda, ahol rettenetes erejével száguldott felé a vörös szemű halál: a vonat.

A csendőrség egész napon nyomozott kitérőre vonatkozólag, de még csak utmutatást sem kapott, ki lehet a szerencsétlen, aki ilyen borzalmas utat választott, hogy megszabaduljon a gyötrelmek szinhevénytől: az élettől.

A RENDŐRSÉG és a bünesetek

Beszélgetés a nyomozások eredménytelenségéről

Megvallom, nem tartozom azok közé, akik nagyhangú frázisokkal keresik a népszerűséget s okkal-oktalan kiállnak a „közérdek” nevében oly sokat igénybevetett szöszékre s innen lemenyörgözik azokat, akik céltudatos munkával, lázas erőfeszítéssel és elismerésre érdemes szorgalommal teljesítik kötelességüket. Mégis az utóbbi hónapok rendőri eseményei szólásra készítettek s nem tudok kitérni lelkiismeretem nyugtalan mozgása elől, mely kötelességemmé teszi, kérdiem meg a rendőrségi bünyügyi osztályt:

— *Miért olyan gyakoriak ebben a városban a lopások, betörések és mi az oka, hogy a nagyobb esetek tettesei megtorlatlanul menekülhetnek el a város területéről?*

Mile Pál rendőrkapitány volt szíves ismert tapasztalataival, rendőri tudásával és elismerésre érdemes tárgyilagosságával a kérdésre válaszolni s az ebből eredő vitát, mint elsőrangú és különös figyelmet érdemlő közérdekkérdést, újságírói lelkiismeretem parancsszavára iktattam ide szösz szerint.

Ajánlom figyelmébe mindenkinek, kiket e város élet és vagyonbiztonsága akár felügyeleti hatáskörük, akár a maguk polgári életének nyugalma szerint érdekel.

A modern rendőr és a modern betörő.

— Előrebocsátom — kezdte válaszát a bünyügyi osztály főnöke — nem akarok védőbeszédet mondani. De ki kell jelentenem, hogy az eredménytelenség nem mindenkor, sőt mondhatnám, a legkritikább esetekben írható a nyomozó hatóság rovására. Ez — főleg nagyobb városokban — már kellő rátermettséggel, előképzettséggel és intelligenciával bíró tisztviselői karral, — ügyes, gyakorlott nyomozóközlegekkel rendelkezik.

— Hol hát a hiba?

— Arra is rátérek. Előbb azonban ki kell térnem a modern idők gonosztevőjének jellemzésére. Amai bünyöző már nemcsak izmokkal és vad ösztönökkel dolgozik, hanem szellemi fegyverekkel is. Agyafurú gyors és bámulatba ejtően vakmerő. Itt van például a *Végi* ékszerész esete. Az élet szájában, a legforgalmasabb helyen fosztották ki az üzletet, rövid félóra alatt, este 11 órától féltizenkettőig, mely idő nemcsak az előkészületekre, de a tervszerű kivételre is elegendő a betörőknek, akik plafont törnek, ereszeket másznak és csupán egy fűrészt, meg egy kötelet használnak agyafurú munkájuk alkalmával.

— De a gonosztevő ma már a bűn elkövetése után nem poroszkál az országúton, ahol a csendőr szuronyával kerülhetnék szembe. A városokban sem száll meg a rendőri ellenőrzés alatt álló helyeken, hanem a bűncselekmény elkövetése előtt pontosan előkészíti a menekülés útját és villámgyorsan, sokszor automobilon száguld akár a külföldre, ahol a Rendőri Közlönyök ismeretlen olvasmányok, — vagy elrejtőzik, míg minden elcsendesül, úgy, hogy rendőri szem rájuk nem akad.

Haladnak a bünyözők is az emberi tudomány fejlődésével s nincs az a találmány, amelyt ne értékesítenének maguk számára. — Ezért is nehezebb ma a rendőrség feladata, mint volt ezelőtt s kevesebb a kiderített nyomozások száma, mint a régebbi időkben.

A rendőrség és a dublikum.

Szükséges tehát, — folytatta a rendőrkapitány — hogy segítségére jöjjön valami a jobbik félnek: a rendőrségnek. — Ez a segítő társ pedig a bűn megelőzésében, a bűnös üldözésében nem lehet más, mint a *közönség*, e város lakossága.

— Szives lenne talán ezt a kérdést részletezni?

— Ugy gondolom, hogy a nagyközönségnek a rendőrséggel szemben nemcsak kívánnivalói, de *kötelezettségei is vannak*. Hiszen ezek elsősorban is a saját jóvoltát szolgálják.

— Igaz. De a közönség csak nem teljesíthet rendőri őrszolgálatot?!

— Isten ments! Nem is kívánia senki. — De *segíteni*: segíthet. És pedig két módon.

Először rendőri intézményünk *fejlesztése* által, másodsor azáltal, ha a rendőrségben nem ellenségét, hanem *oltalmazóját* látja és felismeri azon kötelezettségét, hogy ha a rendőri közeget földadata teljesítésében *támogatja*, ön-maga és embertársai javára cselekszik.

Nálunk 100 eset közül 99 esetben, ha látja a közönség, hogy a rendőr küzködik valakivel, nemhogy *segítségére* sietne, hanem tömeggé verődve, — nem törődik azzal, miért akarja a rendőr előállítani az illetőt, — annak pártjára áll, *kiszabadítani* törekszik a bűnöst a rendőr kezéből, ami — saina — sokszor sikerül is.

Nem hozakodok itt elő az *angol rendőr pálcikájával*, melynek egyetlen érintése elég, hogy a legelvetemültebb gazember is engedelmessé válik a parancsnak.

De sokkal nagyobb baj emél, hogy a közönség mikor *tud* is valamely gonosztettéről, vagy annak elkövetőjéről, nem tartja kötelességének a hatóság tudomására hozni azokat az adatokat, melyeket a rendőrség hiába keres akár az utcán, akár az események körül.

Budapesten és a többi világvárosokban nagyobb bünesetekben a közönség valósággal lázzal nyomoz és siet közölni minden tudomására jött adatot a nyomozókkal és gyakran a legcsekélyebbnek látszó nyomom fel tudja építeni azt az utat, amely a tetteshez vezet. Boldog az az ember, aki a szálát a rendőrség kezébe adta.

És kivel tett jót? A rendőrséggel? Dehogy, önmagával és embertársaival, mert a gonosztevő, ha szabadon marad, holnap az ő vagy másik társunk életére és vagyonára törhet.

Támogassuk a rendőrséget!

— Mi lenne tehát a hivatása ilv esetekben a város közönségének?

— Azonnal rátérek. Előbb még néhány példát akarok a fővárosi bünesetek krónikájából felhozni.

Emlékezzünk csak vissza a Petróné esetére, vagy az alsóerdősori kéjleány meggyilkolására, vagy legutóbb a szerencsétlen Schwarz Gizella esetére, mely ügyekben a pesti közönség dicsőretreméltóan kitett magáért. Egyik tanu a másik után jelentkezett önként a budapesti főkapitányságon és szolgáltatva a legbecsesebb adatokat, amelyek nélkül talán ezek a sötét bűnök elkövetői sohasem fedeztettek volna fel.

Nálunk, — minálunk, ha hall. vagy lát valamit valaki, még siet eltitkolni azzal, hogy. „*Nem tudatom, még tanunak hívatnak!*” — Még arra sem érdemesíti a nyomozó hatóságot, hogy névtelen levélben tudassa, amiről hallott, vagy amit észlelt. Ámbár ezt nem is ajánlom a magam részéről, mert kapunk mi névtelen levelet, de nincs köszönet benne: *bosszúból eredők*, alaptalanok, a rendőrség *félrevezetésére* szolgálnak.

Az álhumanizmus.

— Kétségtelen ezek után ugy-e bár, hogy a rendőrség a közönség *nagymérvű támogatására* van utalva. Mert édes istenem, mily könnyű a rendőrség feladata, ha pl. egy házi lopás vagy egy bolti raktár fosztogatása ügyében kell nyomoznia. Van a kereskedőnek 15—20, vagy 30 alkalmazottja, a tettesnek csak azok közül kell kikerülnie.

De kiszabadul egy héttel ezelőtt valamelyik fegyintézetből egy rovott multu betörő, akit a „*humanitás szent nevében*” nem szabad a rendőri hatóságnak folytonos figyelgetésekkel moleztálni, hátha a becsület utiára tér?

— Bocsánat! — vágtam itt közbe — a bűnözés utjáról is lehet visszatérés, csak a becsületes támogatás kellene és bátorítás a társadalom részéről. Vissza kellene adni a vétkezőnek *önbizalmát*, kezébe a *boldogulást*

lehetőségét s a javulások száma megtízszereződne!

— Így beszél a laikus — cáfol a rendőrkapitány. — A valóság azonban nem filozófiái, hanem e tekintetben is szomorú képet ad. Vannak ugyan becsülendő kivételek, de a legtöbb bűnöző már csak rendőri és nem társadalmi felügyeletet érdemel.

A fegyházviselt ember legtöbbször arra használja kényszerutlevélét, hogy megérkezék falujába, hol hozzátartozóitól elszedi azt a pár fillért, amit azoknak valamely rabsegélyező egyesület juttatott, a pénzzel bemegy a vaskereskedésbe, ellátja magát *betörő eszközökkel*, aztán elmegy olyan vidékre, ahol sem rendőri hatóság, sem senki nem ismeri, egy szép verőfényes délután megérkezik ide, elég neki egy félnap kiszemelni valamelyes ékszerboltot, az oda bejutás körülményeit: éjjelre kész van munkáival, hajnalban — mielőtt észrevennék a betörést — a legelső vonattal elutazik a városból, csupán annyit ad el a lopott tárgyakból, amennyi utiköltségre szükséges, hogy eljuthasson orgazdájához, valamelyik csehországi, boszniai, vagy szerb ékszerkereskedőhöz, aki felébe be olvastja az aranyat, ezüstöt. — Az idegen városban aztán ítheti nyomát a rendőrség.

— De ebben az esetben csak nem a közönség a hibás?

— Nem; itt már a *rendőrség fejlesztése szükséges*, mely lehetővé teszi, hogy a megelőző szolgálat tökéletesbítették s *elegendő létszám* mellett minden utcán cirkálhasson rendőrőrszem vagy éjjeli őriárat.

Az idő előrehaladt, így a vitát kénytelen voltam bezárni:

— Legközelebb folytatjuk!

Gyulai Zsiga.

Leleplezett büntánya

Patronázslányok a borozóban

Fővárosi tudósítónk jelenti:

A rendőrség néhány héttel ezelőtt arról értesült, hogy a Szent István-kórház bujakóros osztályára gyors egymásutánban öt-hat leányt vettek föl, akik mint a Király-utca 94. szám alatt levő Anikó-borozóból kerültek a kórházba. A rendőrség ezek alapján érdeklődni kezdett az Anikó-borozó után és kiderült, hogy a borozóban éjszakánként a legrettenetesebb orgiák folynak.

Az Anikó-borozó engedélye Keresztes Zsigmond nevére van kiállítva, azonban ő csak névleg szerepel az üzletben, amelyet Vucsetics Ferencné, született Fábian Anna 37 éves asszony vezetett. Ennek a Vucseticsnének régebben a Szövetség-utca 3. szám alatt volt hasonló borozója, amelyet azonban a rendőrség bezárított, mert rettenetes büntanyának bizonyult, Vucseticsné ekkor a Király-utca 94. szám alatt Keresztes Zsigmond nevére kért engedélyt s az új üzletet ugyanolyan mintára rendezte be, mint amilyen a Szövetség-utcai mulatóhely volt.

Az Anikó-borozóban állandóan 8—10 fiatal leányt tartott Vucseticsné, akiket Arnstein József József-köruti, Farkas Csengervutcai és egy Teréz-köruti cselédszerző-intézet szállított neki. Facér cselédleányok voltak ezek, akiknek kosztot, lakást és havi 18 forint fizetést ígért Vucseticsné: a leányok azonban a fizetést soha sem kapták meg; kosztot sem adott nekik a tulajdonosnő, hanem arra kényszerítette őket, hogy éjszaka a vendégek pénzén egvenek. A leányokat azután minden éjjel leittatták, sőt állítólag álmport is keverték az italukba és amikor már eszméletlen állapotban voltak, a vendégek kocsin magukkal vitték őket.

Miután a rendőrség elegendő adatot szedett össze az Anikó-borozóra vonatkozólag: tegnapelőtt éjszaka Csiszár rendőrfogalmazó és Bieloszkurszky lovag detektív a csapatával rafaütöttek az Anikó-borozón. Ott éppen folyt az orgia és a detektívek öt leányt találtak a borozóban, alaposan berugott állapotban.

A rendőrfogalmazó Vucseticsné-t a leányokkal együtt bevitetta a főkapitányságra, ahol Vucseticsné-t letartóztatták, a leányokat pedig orvosi vizsgálatnak vetették alá. A rendőrség ezenkívül vizsgálatot folytat az Anikó-borozó egy ismert nevű vendége ellen, aki ellen az egyik leány azt a vallomást tette, hogy őt leittatta és öntudatlan állapotban mérenyletet követett el ellene. De keres a rendőrség egy Jani nevű pincért is, aki a leányok felhajtása körül szerzett érdemeket az Anikó borozóban.

A borozót a rendőrség bezáratta.

Revolvertámadás Hajdudorogon

Találka helyett golyót kapott

Apró falucskákban ünnep napján összeverődnek a legények s folyik a korcsmázás, amíg elő nem kerül a fütykös, kés és revolver. A rendőrség hiánya és a csendőrlétszám csekély volta miatt akár fényes nappal is agyonüthetnék egymást, nem lenne közelben olyan fegyveres erő, mely ezt megakadályozhatná. Amint az Hajdudorogon e hó 20-án is történt, mikor a legények a napi duhajkodásba belejövén, azt este is addig folytatták, amíg az egyik ott nem maradt az utca porondján.

Lovász Mihály hajdudorogi 21 éves munkás felhasználva a vasárnapot s a rákövetkező Szent István-napi szünetet, Budaörsről, ahol dolgozott, hazalátogatott Hajdudorogra. Itt hétfőn barátai társaságában megindult sörrözni. Előbb a belső korcsmába, majd Róth Simon és Fisch Dávid sörmérésébe tértek, ahol alaposan be is italoztak. Főleg Lovász Mihály volt kápatos, annyira, hogy az előjárósághoz is felhívták, megintvén, menjen haza és viselje magát nyugodtan. Mert hogy egy kis szóbeli perlekedés és mellfogócska is volt a korcsmában természetesen.

— Hun engem fogtak, hun én tartottam a mások nyakát! — vallotta be illedelmesen.

Aztán Balogh Mihály és Magyar Gergely nevű komájával elindult rokont látogatni. — A nagybátyja feleségénél, Papp Imrénénel tetek látogatást, akinek a férje Amerikában van. Nem sokáig tanyázhattak még, mikor közéjük toppant Modván András és Gurbai Mihály is, akik nem a legjobb szívvvel lehetnek Lovász Mihály iránt, mert főleg az utóbbi nem éppen a legbarátságosabb szavakkal illette, amiből szóváltás keletkezett s Lovász Mihály ugy törölte képen Gurbait, hogy a szeme is szikrázott bele. Amit meg a komája, Modván András kifogásolt s botjával alaposan rávágott a pofozkodó legény fejére. — Talán általános dulakodás is támad, ha Papp Imréné be nem tuszkolja sógorát egy kamrába, melynek ajtaját aztán rázárta. A legényeket pedig csendre és távozásra intette. — Ezek el is mentek a házból, Lovász Mihály pedig szintén hazament lakására.

Vacsora után azonban, amikor kissé kiőzánodott, felkerekedett ismét s a vikárius tanyája felé vette útját.

— S Fodor Sárival adtunk ott egymásnak találkozó! — mondta Kozma György nevű barátjának, aki szembe jött vele a páccon. Meg is indultak együtt, míg a Vince János kapujában szembe találkoztak Modván Andrással, aki délután fejbeütötte Lovászt. Ez annyira dühbe hozta nevezettet, hogy se szó, se beszéd, felemelte botját s le-

sujtott vele a legényre. Aki természetesen megszaladt.

— Ezt se reméltem — mondta a támadó — hogy még ma visszaadom az ütést!

Aztán elbucszott Kozmától és a kis uton elindult a találkozóra. De alig haladt néhány lépést, mikor Hunyadi Zoltán kapuja előtt elugrott Modván s revolvert szegzett neki:

— Te vagy az „székes”? — szólította népies nevezettel. S be sem várva a feleletet, elsütötte a fegyvert. A golyó a mellkasába szaladt s a 10—12 borda között hatolt szervezetébe. Ugy, hogy összerogyott. Kozma, aki csak néhány lépésre volt még a merénylet helyétől, villámgyorsan a helyszínen termett s felemelte a földről a vérző embert, bevitte a közeli korcsmába, majd Rittersporn Mihály dr. községi orvos vette kezelés alá. Sérülése súlyos, melyet még komplikál, hogy a lőtt sebbe ruhafoszlányok is behatoltak.

Modván András a csendőrség vette őrizetbe és szándékos emberölés kísérlete miatt vonják felelősségre.

HIREK

*

— **Samassa meghalt.** Egerből táviratozók: Samassa József egri érsek tegnap délután 84 éves korában Egerben meghalt. Nem váratlanul érte a katolikus egyházat ez a súlyos csapás és mégis a felkészülten várt veszteség fájdalma katasztrófális erővel hatott, mert az agg főpap a katolikus klérus legkiválóbbjai között is kitűnt felvilágosodott eszméivel, határt nem ismerő emberszeretettel és a tudományok iránt való lelkesedésével. Samassa József érsek már régóta betegeskedett. Testét megörölte az aggság kórja, szeleme azonban az utolsó pillanatig magasan szálló gondolkodásról tett tanubizonyosságot. — **Szmecsnai püspök,** érseki koadjutor, már napokkal ezelőtt feladta neki az utolsó kenetet. Az őz főpap csendesén, fájdalom nélkül szenderült jobblétre. — Samassa József született Aranyosmaróton, 1828. szeptember hó 30-án. Iskoláinak elvégzése után 1843-ban a papi pályára lépett és 1825. július 23-án pap-pá szenteltetvé, nyilvános pályáját mint a nagyszombati főgimnázium tanára kezdte meg. 1859-ben Esztergomba a teológiai székre került, ahol azonban csak két évet töltött. Itt írta remek latinságáról Palaestina című művét. 1861-ben a budapesti egyetem tanszékét nyerte el. 1869-ben szülővárosa egyhangulag képviselővé választotta. — A Deák-párthoz tartozott s felszólalásai nagy feltűnést keltettek. 1871-ben szepesi püspökké nevezték ki, már 1873. június 18-án pedig egri érsekké nevezték ki. Irodalmi munkájának eredménye egy kis könyvtára való. — Temetése szombaton délután lesz.

— **Az új százkoronások.** Bécsből jelentik: Az Osztrák-Magyar Bank október első napjaiban már kibocsátja az új százkoronásokat. A régi százkoronásokról, melyek csupán két éve vannak forgalomban, tudvalevőleg kiderült, hogy nagyon könnyen hamisíthatók és hogy már is sok ilyen hamis bankjegy forog a közönség között. Néhány hamisítót meg is csíptek, de azért nem sikerült meg akadályozni, hogy újabb hamisítványok ne kerüljenek forgalomba. Ezért a bank most beváltja a régi százkoronásokat, melyekből jelenleg 8.351.000 darab van forgalomban. Az új százkoronások sokkal egyszerűbbek lesznek a mostaninál, de viszont a rajzuk olyan lesz, hogy a hamisítás felismerését nagyon könnyűvé teszi.

— **Debreceni urinók a faluszlatinai tüzkárosultaknak.** A következő sorok közlésére kértek föl bennünket: Nyilvános köszönet. Özv. Adler Ignácné, Bernfeld Sámuelné, Csillag Józsefné, Szatmáriné, Ippen Józsefné és Grünhut Sámuelné debreceni urinók a faluszlatinai tüzkárosultak javára egy láda ruhát küldtek kiosztás végett. A szegény tönkretűtött károsultak nevében ez uton mondok a nemes szívű rendeltetésre jutott adományokért mély köszönetet. Faluszlatina, 1912 aug. 18. Gabányi Áron, köriegyző.

— **Orvosi körökből.** Dr. Strelinger Győző nőorvos szabadságáról haza érkezett s rendeléseit ismét megkezdte

— **Visszaállítják a vármegyei számvéviségeket.** A vármegyei pénzügyi adminisztrációjának, a vármegyei vagyon, alapok kezeléseinek ellenőrzését nemrég a pénzügyigazgatóságok számvéviségeire bízták. A megyei költségvetésnek azonban annyi tétele van, az alapok, alapítványok kezelése annyira bonyolult, hogy ezek a teendők tulajdonképpen megszorították a pénzügyigazgatóságok munkáját és annyira megnehezítették az ügyvitelt, hogy most már reformra gondol a pénzügyminisztérium. A vármegyei számvéviség államosítása, mert hiszen voltaképpen ebben állt a legutóbbi reform, nem vált be. A pénzügyigazgatóságok nem győzik a kettős munkát, nem tudják a vármegye és a minisztérium számára elkészíteni a zárszámadások felülvizsgálását. A pénzügyminisztérium ezért legközelebb el fogja rendelni a vármegyei számvéviségek visszaállítását, még pedig olyképpen, hogy a számvéviségeket a helyi tárca körébe utalják. Megreformálják egyúttal a járási számvéviségek intézményét is és egyszerűsítik a közigazgatási számvévisői szolgálatot. Ezeket a munkálatokat a pénzügyminiszter megbízásából Végh Mihály dr. számvéviségi igazgató végzi. A reformok elkészítése annyi munkával jár, hogy a pénzügyminiszter Végh igazgatót eddigi megbízatásának főtartása mellett, a napi teendők alól felmentette.

— **Füredi József halála.** Füredi Józsefnek, a közszeretetlen állott kiváló művész és zenetanár halálával kapcsolatban fővárosi lapok úgy tüntették fel az esetet, hogy a szerencsétlenül járt tanár karbunkulusa dacára használta a pöstyéni fürdőket és így módon valamely hanyagság áldozatává lett volna. Illetékes helyről azt az értesítést kaptuk erre vonatkozólag, hogy tényleg így áll a dolog, hogy Füredi József a hátán támadt karbunkulust e hó 6-án mutatta meg Havas Gyula dr. pöstyéni fürdőorvosnak, aki rögtön minden fürdőzést beszüntetett, a sebet azonnal kezelés alá vette és miután komplikációktól tartott, őt e hó 9-én a budapesti Dollinger-klinikára küldötte. Ami tehát emberileg lehető volt, az a fürdő részéről megtörtént és még kevésbé helyes az újságoknak az a híre, hogy az eset legveszélyesebb következménye lett volna. Hogy mitől támadt a baj, azt senki megállapítani nem tudja és nem is lehet, miután ilyen vérmérgezések nyári időben gyakran előfordulnak.

— **Szőlősgazdák gyűlése.** A szőlősgazdák országos egyesületének helvi tagjai ez uton is fekléretnek, hogy a folyó hó 25-én vasárnap délután 4 órákor tartandó a Dréher-sör-csarnok virágtermében tartandó ülésen megjelenni szíveskedjenek. Az elnökség. Tárgy: Borárak ismertetése; szüret és a debreceni borközraktár ügye.

— **Lefülett biciklitolvai.** Sárkány József 21 éves foglalkozás nélkül mechanikus e hó 19-én belopózott a Debreceni Első Takarékpénztár épületébe, ahonnan Czabán Dániel 260 koronát érő biciklijét szabadhelvről elemelte. Észrevették és több biciklis vette üldözőbe, akik erős hajsza után elfogták. Több más bicikli lopása is telheli. Átadták a debreceni kir. ügyészségnek.

— **Az új nyugdíjtörvény.** Az állami tisztviselők mai nyugdíjtörvénye az élet mostani viszonyai között és a legszükségesebb életfenntartási cikkekre megdrágulása miatt lényeges módosításokra szorul. Lukács László miniszterelnök és Teleszky János pénzügyminiszter azt találták helyesnek, hogy novelláris rendelkezések helyett egy egészen új, a kor színvonalának megfelelő, emberségesebb nyugdíjtörvény alkottassék. Az erre vonatkozó törvényjavaslat már elkészült, sőt az egyes szakminiszteriumok és az országos tisztviselők egyesület kiküldöttével le is tárgyalatott. Mint a Bud. Tud. értesül, a pénzügyminiszter ezt a nagyon fontos s különösen az özvegyekről és az árvákról a mai mértéknél jóval bőkezűbben gondoskodó törvényjavaslatot, a képviselőház összeülése után nyomban be fogja nyitani, hogy az folyó évi anuár 1-étől számítandó visszaható erővel mielőbb törvényt lehessen. A törvényjavaslatnak egyik lényeges és kedvező intézkedése az is, hogy a tisztviselők és az alkalmazottak lakáspénzének mintegy ötven százaléka aránylagos számításra hozható foglaltatni a nyugdíjalaphoz. A főiskolát végzett tisztviselőket pedig abban a kedvezményben szándékoznak részesíteni az új nyugdíjtörvény, hogy minden hét hónapi szolgálatot nyolc hónapnak számít, vagyis ezek a tisztviselők harmincöt évi szolgálatnál elnyerik a teljes fizetéshez és az ötven százalékos lakbér-nyugdíjhoz való jogosultságot.

— **Egy átvirrasztott éi után.** Bence Mihály iparossegéd Szent-István napiát átlumolta, majd reggel egy kőművessegéd barátjával a nagyverdei fürdőbe ment, ahol együtt egy kádfürdőt vettek. Bence közben elaludt, mikor felébredt, sem barátját, sem 210 korona pénze egy részét, 110 koronát nem talált zsebében. Az esetet feljelentette a rendőrségnek, ahol a nyomozás megindult.

— **A lakótársak.** Bedmárk Ferenc szobafestősegéd az Ispóty-utcában közös lakást bérelt egy 19 éves lakatossegéddel. Ma aztán az illető lakást változtatott s ez alkalommal Bedmárk fekete saccoruháját, nadrágját, egy óraláncról szóló zálogjegyet, cipőt s egy másik társuk nickel zseborráját is elvitte. A rendőrség keresi.

— **Előkerült a tolvai szabóinas.** Megirtuk már Mayer Ferenc szabómester esetét, aki míg fürdön volt Szécsi János nevű inasa felfeszítette fiókiát s abból 150 korona pénzt ellopott. Egy levelet találtak a fiókban, melyben a tolvai azt írta, hogy öngyilkos lesz. Szavát azonban nem váltotta be, mert egy darabig a környéken buidósott, ma azonban Tiszafüredről előkerült. Beismerte hogy Hop Aladár nevű barátia segítségével követte el a betörést, sőt egy 30 korona értékű szövetet is elvitte, amelyet bezálogosítottak. A rendőrség a beismerésben levő tolvait átadja az ügyészségnek.

— **Gyilkol a méreg.** Kiss Lidia 17 éves cseléd, aki özvegy Bay Ferencnél volt alkalmazva, ma délelőtt sósavat ivott. A mentők beszállították a kórházba, ahol az est folyamán meghalt. Ugyancsak mérget ivott mai napon Jenev Istvánné nagyszepesi 34 éves asszony is, akit szintén a kórházban ápolnak.

— **Egy uralkodó herceg csödben.** Londomból jelentik: Gróf Ostheim Károly Herman vagyonára a törvényszék csödot nyitott. A grófi álnév alatt tudvalevőleg Herman szász weimari herceg, a szász királyi csaad sarja rejtőzködik, a ki 1909-ben morganatikus házasságot kötött s kénytelen volt az uralkodócsalád tagjainak jogairól s címéről lemondani. Egy uzsorás kérésére rendelték el a csödot, akinek a herceg 1000 font sterlingjével tartozik.

— **Az Alföldi gazdasági Egyesület** Széchenyi felsőkereskedelmi iskolája Budapestén f. é. szeptember 1-én nyílik meg. Az intézet végzett növendékei elhelyezéséről is gondoskodik. Jelentkezhetni az igazgatóságnál: Budanest, V. Személynök-u. 7. sz.

Zománc cim- és jelzőtáblák és zománc-betűk

igen olcsón rendelhetők

Hoffmann és Kronovitz
könyvnyomdájában
Debreczen, Piac-u. 49.

— **Varias-esték a Roval-disztermében.** Zajos sikerrel mutatkozott be előkelő közönség előtt az a kis művész-társaság, a Roval-disztermében, kik öt estén át művészi előadást fognak tartani. Varias Tanit felesleges dicsérni, hiszen az ő nagy művészetét, előadó nagyságát százszor is hallhatjuk és láthatjuk mindig tudjuk élvezni. Tóth Maresának előadott szellemes kupléi állandó derűt tartott fenn a közönség között. Beliczay Böske a fővárosi Folies Caprie dédelgetett tagjának is nagy sikere volt. Tetszett még Krasznai Illi énekező és Szepesi Sándor komikus. Hetényi Heidelberg Albert zeneszerző ilt a zongoránál, ki nagy művészettel kísérté az előadást. A művész társaság még négy nap Vasárnapig játszik a Roval disztermében. Belépődíj 3—2 és 1 korona.

— **Leégett gépgvár.** Érsekuivárról jelentik: Tótmegyer községben gróf Károlyi Alajosnak nagy gazdasági gépgvára van. A hatalmas gvrépület hétfőn éjjel, eddig ki nem derített okból kigyulladt. A korán fekvő falusi nép a tüzet elég későn vette észre, úgy hogy a nagy épületet már nem lehetett megmenteni. A kár nagy, de biztosítás révén nagy része megtérül.

— **Egy katonai léghajó katasztrófiája.** Szebastopolból jelentik: a nagy szélvész nyílt tengerre sodort egy katonai léghajót, melynek fedélzetén három tiszt volt. Midőn a léghajó az utána küldött torpedónaszádra leszállt, a léghajósok egyike, Kurkow hadnagy, a tengerbe esett és egy matróz, aki megmentésére sietett, belefullt. A többi léghajós megmenekült.

— **A Charles cirkuszról** írónevű írónk Dutka Ákos az „Uj Nagyváradi”-ban a következőket írta: A cirkusz se mindig komédia. Néha nagyon is mély és komoly tükre az életnek. Kevesen vesszük ezt észre, de akik észre vesszük eltűnődünk rajta. A nagy ketrechen félelmes fenevadak az ember rettegést rémít golvókon járnak. Iáték hiát hajtának s egy cingár ember istenkisértő vakmerőséggel iátszik a félelmes vadakkal. A puszták sörényes fejedelme s a dsungelek rettegett királva meghunyászkodva engedelmeskedik egy szeges pálcának. Az ember diadalmaskodik a természet vad és fékezhetetlennek hitt erőin. Hasonlatos ez ahhoz, mint mikor a villámot drótokon futni kényszerítjük s a rettenetes ereiü gőzt s a robbanó benzint a kocsiainkba fogjuk. A közönség nevet, mulat a megalázott vadak engedelmességén. És mi történe, ha egyszer elfelelténé a tigris és az oroszlán a szeges bot hatalmát, mint ahogy felrobban néha a benzín, a gőz és kicsap a drótkból a villám s lesuit a katasztrófa? Ha meggondoljuk az egész kulturánk ilven hazárd iáték a természettel s valamennyiünket fenveget az a veszedelem, ami az állatszeliidító fölött ólálkodik a nagy ketrechen, a vasutainkon gőzhajóinkon, autóinkban ott kísért a lenvűgözőtt természet hatalma.

— **Haláltánc.** Kaposvárról jelentik: Vársár után hazafelé tartott Márkus György németegresi paraszt gazda. Utközben betért a koresmába, ahol muzsikaszó mellett mulatott reggelig. Másnap cigánvok kísérték haza a portáira, ahol táncra kerekedett. Tüzesen lejtette a csárdást, közben megtántorodott, a szívéhez kapott és a földre zuhant. Tánc közben szívszélhűdés érte.

— **Gvilkosság a közös udvarló miatt.** Kecskemétről jelentik: Közös udvarlóiuk volt Papp Imréné és Holló Szabó Jánosné kecskeméti parasztnyevcskének. Még máius hónapban történt, hogy a két asszony találkozott egymással a piason. Pappné dühösen neki ugrott Hollónának, elkezdte a haiát tépni és sirva kérdezte:

— Miért csábitottad el a Janit!

Hollóné védekezett, majd revolvért rántott elő kosarából és szíven lötte riválisát. Pappné, aki holtan bukott le a földre. A kecskeméti törvényszék tegnap tárgyalta ezt a bűnügyet és minthogy a jogos védelem esetét látta fenforogni, Hollónét felmentette és azonnal szabadlábra helyezte.

Ügyvédjelöltek és jogszigorlók érdeke

vizsgáik gyors letétele, mert a törvényben megállapított átmeneti idő mulik. — Minden perc felhasználható. — *Intézetünk ugyanezért a két nyári hónapban át is szünet nélkül dolgozik.* — Egész nyáron tartanak azok a tanfolyamok, amelyek a szeptemberi szigorlatokra, alap- és államvizsgákra, a szeptember-novemberi ügyvédi vizsgákra készítik elő a jelölteket, — mint ez már országosan elismert és köztudomásu szakértelemmel, lelkiismeretesen, alaposan és gyorsan. — A nyári tanfolyamok díja lényegesen redukált és mérsékelt. — A kereslet megcsappanása folytán az itteni megélhetési viszonyok is sokkal kedvezőbbek, mint évközben: A szigorlati követelmények szeptemberben még átlagosak. — De azután már az új rendszer köszönt be új tanárokkal, új terjedelmes tankönyvekkel, az anyag megkétszereződésével és a nivó szigorításával.

Ha szíven viseli sorsát, használja fel ezt a rendkívül alkalmasan kínálkozó időt. Forduljon hozzánk évtizedes nivós és sikeres működésünkre alapított bizalommal. — Célserű otthonkiszülésre is igen alkalmas módot nyújtunk. A jegyzetek kölcsöndíja is rendkívül jutányos a szünidőben. Szóval az elmaradhatatlan sikernek minden biztosítékát csekély ellenértékért nyújtjuk.

Felvilágosítást díjmentesen adunk.

Az ügyvédi vizsgára vonatkozó külön kiadványunkat díj- és portómentesen küldjük.

Dr. DOBÓ Jogi- és Ügyvédi Szeminárium
KOLOZSVÁR, Bólyai-ut 3. szám.

Dr. Gergely Jenő ügyvéd

tisztelettel tudatja, hogy
Debrecenben, Piac-u. 70.
sz. a. Dr. FREUND JENŐ
tb. városi főügyész ural
oo társulva oo
ügyvédi irodát nyitott.

Kitüntette a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításokon arany éremmel és oklevéllel.

V. unak fájdalmat?
Rheuma, csusz, főszyény szaggatása?
Ezen fájdalmak ellen legbiztosabb háziszer a híres
Király-Balzsam!
Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültébb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszünteti.
Fog- és fejfájást 5 peroz alatt megszüntet. Egy nagy üveg ára 2 korona teljes használati utasítással. Kapható a feltaláló és készítő

GRÓSZ NAGY FERENCZ
gyógyszertárban Kossuth-utca 8. színház mellett.

Kapható:
Mayer Jenő és Béla cégénél.
Telefon 1—45.

Kedves mama, rosszul vagyok.

Azt hittük, a hegyi levegő használ majd, az orvos azonban azt mondta, hogy inkább tengerre kellett volna mennem! Most azonban már itt vagyok s az állapotom nem engedi, hogy mindjárt elutazzam innen. Kérlek, küldj azonnal néhány doboz valdi Fáy-féle szódéni ásványvizes-till-t, ez mindig használt nekem és enyhítette a bajomat Remélem, ha lesz szódérim, elbirom majd a hegyi levegőt is. Egy doboz szódéni ára 1 korona 25 fillér.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	858 —
Oszták hitel	652 25
1 százalékos koronajáradék	87.35
Államvasut	715 50
Jelzálogbank	484 25
Rimamurányi	785 50
Salgótarjáni	795 —
Közuti vasut	768.50

Irányzat:

Magánleszámitólasí kamatláb:

Bécs 4 1/16 0/0, Berlin 4 0/0 London 3 1/16 0/0

Budapesti gabonátőzsde.

Svaz E. (Strasser és König) debr. bizományos távirati jelentése	
Baza októberre	11 53
á rillsra	11 87
Rösz októberre	9.55
Zab októberre	9.91
Tengeri 1912. év júli	—
augusztusra	9.45
Tengeri szept.	9.20
Tengeri májusra	7 64

Készárú változatlan.

Katonai szállítások. A debreczeni kereskedelmi és iparkamara segédhivatalában két nagyobb katonai szállításra vonatkozó árleltési hirdetmény tekinthető meg. Az egyik a pólai cs. és kir. tengerészeti arzenál hirdetménye. Szállítandók a következő cikkek: festékek, bőrárúk, szappanok, seprők, kefék, ecsetek, vörösrészesővek, sárgarészesővek, vékony kötelek, takarók, acélrótkötelek, köölai. Határidő cikkenként október 7-től október 29-ig. A másik hirdetmény a közös hadügyminiszter hirdetménye. Tárnya: felszerelési és ruházati szükségletek cikkek. Határidő: okt. 1. Részletezett szállítási jegyzék megjelent a „Budapesti Közlöny” aug. 14-ik számában.

Régi faita körtésmérlegek hitelesítése. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 52045—1912 sz. a. elrendelte, hogy az 1874. évi VIII. törvénycikk alapján meghatározott kellékek és annak idején a közp. mértékügyi intézetnél bemutatott raizok szerint készült körtésmérlegek további intézkedésig a mult évi december hó 2-án kelt 84572 számú ker. min. rendeletben megállapított határidőn túl is hitelesíthetők.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyület a következő fizetéképtelenségeket jelenti: Hirsch Jenő (Valkó és Acsa), Benkő Sándor, Szatmár. Kieselstein Mór Marosvásárhely.

Debreczeni bútorkészítő asztalosok áruzsarnok szövetkezete

mint

az Országos Központi
Hitelszövetkezet tagja

ajánlja kizárólag saját gyártmányu kisiparosok legjobb termékeit, melyeket beraktározás előtt a bíráló bizottság befogad **hálósobák, ebédlők, uriszobák, börgarnitúrák** minden társadalmi osztály részére **szigoruan szabott árak**, a legmesszebb menő írásbeli garancia. (Pártoljuk a szolid honi kisipart.) Hitel esetén kedvező oo fizetési feltételek. oo

Hunyadi-utca 19. Telefon 968.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szögig 50 fillér, azontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér

Vastag betűből szedett minden szó 10 fill. Apró hirdetések előre fizetendők
Vidéki tudakozódnál tessék
v. választóhelyet csatolni

Betöltendő.

A **Linoleum Áruházban** felvétetik egy elárúsító leány. Megkívánatik a kellő gyakorlat, jó írás, számolás.

Különféle.

Welsz Ferencz gépzemre berendezett asztalos műhelye József kir. herceg-u. 7. Telefon 10-90.

Központon lakó uri család egy iskolás fiút vagy leánykát teljes ellátásra elfogad. Cim a kiadóban.

Adás-vétel.

Deutsch-féle üzletek: Piac-utca 38., Hatvan-utca 8., Bethlen-utca 36., Péterfia-utca 42., Piac-utca 72. Előnyös kiszolgálás. legiobb árak, olcsó árak.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiú öltönyre vagy tükör, kép és butor a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek sajtát érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközölnön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Mindenki szeret olcsón vásárolni a Kézimunka Czipő Áruház a legjobb és legolcsóbb áruval ellátva. Bevezetve férfi és női fehérnemű és divatcikkek. Egyszeri vásárlás mindenkit meggyőz. Szíves pártfogást kér **Klein Izsó**, Csapó-u. 18.

Az összes fiu és leányiskolákban: Ref. collegium tanítóképző, kereskedelmi, polgári, reál, kath. gymnasium, izr. polgári, Dóczy, Svetits, stb. intézetekben használandó tankönyvek **félfőn** kaphatók a **Harmathy** antiquariumban **Füvészkert-u. 14.** (Püspöki palotához 5-ik ház). Rajzeszközök, rajztáblák, lénia, könyvhordók, írószerek szállított áron.

AZ ONDÓDON 30 hold szántóföld jutányosan eladó vagy berbe kiadó. Értekezhetni Stern Egyháztér 14.

Pénzét ne dobja ki senki tankönyv bevásárlásánál, hanem siessen a **Harmathy** antiquariumba **Füvészkert-u. 14.** (Püspöki palotához 5-ik ház) ott az összes fiu és leányiskolai tankönyvek **félfőn** kaphatók.

Önt is érdekli! Női és férfi kabátok óriási raktár végett heti vagy havi részletfizetésre is gyári árban kaphatók. Vászon, kanavász, szövetek soha nem létezett olcsóságban. Kohn Hermann utóda Zempliner Arthur. Hatvan-u. 17.

Az Ondódon 1 föld eladó vagy kiadó. A Látóképnel 1 tanya földdel együtt eladó vagy kiadó. Értekezhetni Iskola-utca 8.

Gázcsillárokat megvételre keres dr. Eisler Mór ügyvéd, Miklós-utca 1.

Debreczenben a Boldogfalvai-kerben 5100 négyszögöl, házhelyeknek való belsőség, — a Pécze-utcai 7. számú ház eladó. Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Hajduböszörményben 3 ház, udvar, a Vénkertben 700 négyszögöl gyümölcsös fákkal beültetett házhelyeknek való föld előnyös feltételek mellett eladó. Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Vámospércsen 40 hold föld tanyával, — 7 hold szőlő gyümölcsösrel eladó. Értekezhetni a kiadóban.

Gyümölcs- és szőlőszállító KOSARAT

bármily mennyiségben legelőnyösebben szállít **Kosár Értékesítő Központ,** Budapest, VI., Podmaniczky-u. 49. sz.

Friedmann Sámuel bádogos és vízvezeték-szerelő **műhelyét áthelyezte** József kir. herceg-u. 60. szám alá, ahol mindennemű vízvezeték-, épület- és műbádogos munkákat jutányosan készít bádogos mesterek részére is.

Felhő Rózsai

a kedvelt primadonna ma, **csütörtökön 22-én** tartja Szücs Laci kabaréjában

búcsú fellépését és jutalomjátékát.

Közreműködik még ez estén:

Szőke Szakáll

a nagynevű kabaret író előadó művész, saját műsorával. — Kérjük a közönséget helyeikről sziveskedjenek előre gondoskodni.

Mindenféle ruhát, csipkefüggönyt, ág- és asztalterítőt legszívesebben

fest, tisztít, mos és vasal

Ágytollat fertőtleníttve tisztít **H R A B É C Z Y E G.** Gőzmosó, Vegytisztító és Ruhafestő Részvénytársaság.

Grár és főüzlet: **SZÉCHENYI-UTCA 42. SZÁM.** Telefon 323. Fióküzletek: Csapó-u. 30. Telefon 668. Hatvan u. 11. Telefon 578. Miklós-u. 1. Telefon 1148. szám. Felvételi telep: G. Elek Ede uridivat áruháza. Telefon 602.

A Patai-utca 12. szám alatt levő csodaszép, minden kényelemmel ellátott kis uri házamat eladom!, avagy jövő május 1-től kezdve bérbeadom az egész udvarral! Villanyos közlekedés! A házban telefon! Villanyvilágítás! Fürdőszoba! Ritkán levegő!

Miután jövő májustól kezdve olyan lakást vettem ki, ahol együtt lesz lakásom az irodámmal, elhatároztam magam arra, hogy kedves és barátságos kis házamat eladom potom árért, vagy pedig kiadom haszonbérbe.

Odaadom most 17 ezer koronáért! Testverek között még 25 - 30 ezer koronát, vagy pedig bérbeadom évi 1600 korona haszonbérért. Miután azonban udvarom pszkirózva, termő szőlő és gyümölcsösrel van betelepítve, sem seriést, sem baromlit tartani nem engedek.

A Patai-utca a Csapó-utcai villanyos mentén, a Vilmos huszár-laktanya közvetlen közelében van, de közelebb a laktanyánál. A villanyosról az Árpád-téri templom után következő Apaffy-utcai megállóznál kell leszállani és a megállóhoz 4-ik ház (a Vilmos laktanya felé lefelé menve) már a Patai-utca sarka.

A Patai-utca csatornázása és gyalogjáróval való burkolása már folyamatban van Debreczen sz. kir. város Tanácsánál.

Teljesen új masszív téglapületek, magában foglal egy négy szobás lakosztályt, óriási nagy télikonyhával, igen nagy spázzsal, verandával, pincével, előszoba és fürdőszobával. Van továbbá külön új téglapületekben nyárikonyha-mosóház. Igen jó vízű szivattyús kut, szívó-nyomó, udvar locsolásra berendezve, külön tömlővel ellátva. Az egész udvar letéglázva, rózsákkal, virágokkal és parkszobrokkal felszerelve. Külön gyümölcsös és termő szőlő. Külön tornaúdvart gyermekek részére, torna-szerekkel felszerelve. Minden elképzelhető mellékhelyiség.

A megvételhez a lehető legnagyobb fizetési kedvezményt nyújtom! És pedig: Van rajta 10 ezer korona bankteher. Az átvételnél fizetendő 5 ezer korona készpénz, a többi rajtahagyom, azt ráér a vevő bármikor megfizetni.

Nagyon, de nagyon kevés átalakítással lehet nyerni két lakosztályt is, egy 4 szobás és egy 3 szobás, mellékhelyiségekkel.

Nemcsak a lakásokban, hanem az udvarokon is villanyvilágítás van és pedig a padlásokon vezetve, Bergmann csövekben. Az egész lakás villanycsengővel felszerelve. Telefon bevezetve. Telefonszáma: 762. A lakásokban szellőztető készülék (ventilláció) és cserépkályhák. **Kérem a komoly érdeklődőket, hogy lehetőleg a délutáni órákban tekintsek meg!** Eladás esetén novemberre átadhatom.

Nagy Lajos hirdetésíró iroda tulajdonos.

Simonffy- utca 55.	Ruhafestő.	Széchenyi- utca 6.
Gőzmosó.	Wacha Róbert Debreczen. Telefon 840. Telefon 840. Vidéki megkeresések és megbízások a főüzletbe: Simonffy-u. 55. sz. intézendők.	Ágytoll- tisztító.
Varga- utca 35.	Vegyi-tisztító.	Verbóczy- utca 14.

CHARLES CIRKUSZ.

A világ legnagyobb vándor látványossága

MEGNYITÓ ELŐADÁS

Debreczben,
a Széchenyi-téren
szerdán, auguszt. 28-án
este 8 órakor.

Charles vendéjátékai kielégí-
tenek minden izlést. Műsora
utólérhetetlen. Szórakoztatva
tanít, s feledhetetlen estélyeket
szerez a legkényesebb izlésű
közönségnek is.

Az állatgyűjtemény és a pró-
bák naponta délelőtt 10 órá-
tól kezdve megtekinthetők.

Charles cirkusza a technika csodája.

70-nél több kocsi szolgál lakó-,
iroda és szállító célul. 3 Ganz-
féle uti lokomotív. Mese-
szép tündéres homlok-
zat, Elsőrendű ven-
deglő. Saját tűzoltó-
ság, egészségügyi
csapat. Saját 2
zenekar stb.

Megnyitó előadás 1912
augusztus 28-án
este 8 órakor.

HOTEL NEW-YORK BÉCS

Uj megnyitás! Wien, II. Sperrgasse 5. Uj megnyitás!

Pompás 5 pernyire a városi központtól. 100
Az Északi vasut (Nordbahn) és
uj épület. az Észak nyugoti vasut (Nordwest-
szoba. bahn) pályaudvarainak közvetlen
közlelésben. Előkelő család szalloda. Központi fűtés.
Hideg és meleg víz minden szobában. Fürdők a házban. Ele-
gáns hall, zene-, író- és olvasószobák. Kitűnő konyha. Szobák
3 korona 60 fillértől feljebb. Tulajdonos: GEIRINGER KÁROLY.

Loew János ügyvéd- jelölt Nagyszebenben

a Sparcassánál, magyar gyer-
mekeket teljes ellátásra fel-
vesz. Neje csak németül be-
szél. Bővebbet dr. Medgyesi-
nél (Bethlen utca 17. szám.)

BUTOR!

Telephon 377. és 484. sz.

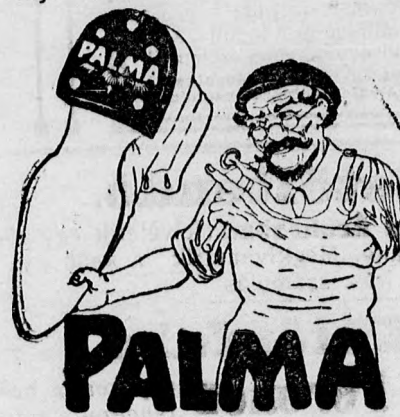
Modern asztalos és kárpitos bu-
torok, lakberendezések, meny-
asszonyi kelengyék óriási vá-
lasztékban.

Varga József

Debreczen, Piac-utca 44. szám
az udvarban.

A mesterdalnok . . . .

Cipőm szép és tökéletes,
Benne járni élvezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van

PALMA kaucsuk sarok.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Ruhavásznak, Zephirek, Gre-
nadinok, Batistok, Eponge
:-: kelmék, Napernyők :-:
Óriási választékban!

Idény előrehaladottsága miatt

leszállított olcsó árak.

Halmágyinál

DEBRECZEN, Piacz-utca, a főpostával szemben.

Lüsterköpenyek, Uti felöltők, Selyempaletók,
:-: Aljak, Bluzok, Pongyolák és Ruhák :-:

Costümök minden árban.

Vigyázz! Rékre festett kirakat. Vigyázz!

Ki jutányos árban akar vásárolni most a kedvező alkalom, mert
most módomban van, hogy igen jutányos árban árulhassak.

1 mtr. gyapju delén kék szín is	96 fill.	1 „ lüster minden szín	30 „
1 „ túll csipke kelme	94 „	1 „ selyem ujdonság	90 „
1 „ grenadin sima fehér is	72 „	1 „ csipke függöny	36 „
1 „ mosó delén egész uj minták	34 „	1 drb. fekete gloth alsó	2.06 „
1 „ zefir bluzra és ingre	34 „	1 „ finom ernyő	1.90 „

diszek, csipkék, szallagok, ruha szövetek, vásznak, sifonok, mara-
dékok, rövid árak, ágygarnitúrák, szőnyegek, paplanok mind igen
jutányos árban.

ifj. Molnár Lukács

Kossuth és Batthyányi-utca sarok, a színházzal szemben.

A t. vevőközönséggel tudatom, hogy az üzlet többszörösen nagyob-
bítva lesz s több új cikk lesz bevezetve ami eddig raktáron nem volt.